

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců JUDr. Jana Passera a Mgr. Davida Hipšra v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného čj. MPSV-UM/5577/13/4S-JČK, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 1. 2014, čj. 10 Na 96/2013 - 28,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Podáním ze dne 21. 9. 2013 se žalobce domáhal přezkumu a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí žalovaného. Toto podání však podle Krajského soudu v Českých Budějovicích nesplňovalo základní náležitosti žaloby a po obsahové a věcné stránce bylo nesrozumitelné. Z tohoto důvodu krajský soud žalobce usnesením čj. 10 Na 96/2013 - 2 vyzval, aby své podání doplnil, pokud má být krajským soudem považováno za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu. Současně krajský soud usnesením žalobci sdělil, že v případě podání žaloby ve správním soudnictví je potřeba uhradit poplatek za řízení či případně požádat o osvobození od povinnosti tento soudní poplatek hradit.

[2] Žalobce na usnesení krajského soudu reagoval tak, že namítl podjatost soudců Krajského soudu v Českých Budějovicích a požádal o přikázání věci jinému krajskému soudu. Nejvyšší správní soud rozhodl dne 20. 11. 2013 usnesením čj. Nao 77/2013 - 16 tak, že dotyční soudci Krajského soudu v Českých Budějovicích, kterým bylo podání žalobce přiděleno k projednání a rozhodnutí, nejsou vyloučeni.

[3] Následně žalobce požádal o ustanovení zástupce pro řízení, což podložil čestným prohlášením o naprostém nedostatku prostředků a svých neutěšených sociálních poměrech. Krajský soud proto žalobce vyzval, aby vyplnil formulář prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech a zároveň poskytl příslušné doklady, které osvědčují skutečnosti uvedené v zmíněném formuláři. Upozornil jej také, že v případě neposkytnutí vyžadovaných údajů nebude moci soud žalobci vyhovět a rozhodnout kladně o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce.

[4] Jelikož žalobce na uvedenou výzvu krajského soudu nereagoval a prohlášení o jeho majetkových poměrech nezaslal, ani jinak nedoložil potřebu ustanovení zástupce, krajský soud jeho žádost usnesením označeným v záhlaví zamítl.

II.

[5] Proti uvedenému usnesení krajského soudu podal žalobce (stěžovatel) kasační stížnost, ve které namítal „*neprůhledný a arogantní postup*“ krajského soudu a požadoval přikázání věci soudnímu senátu, ve kterém nedochází k „*zjevným machinacím s podáními*.“ Dále stěžovatel brojil proti tomu, jakým způsobem krajský soud posoudil jeho žádost o ustanovení zástupce, což označil za „*arogantní šikanu*“ ze strany soudu.

III.

[6] Nejvyšší správní soud předně připomíná, že opakovaně vyhodnotil okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje u soudu svá práva, jako projev svévolného a účelového uplatňování práva (viz např. rozsudek ze dne 8. 3. 2012, čj. 2 As 45/2012 - 11, všechna citovaná rozhodnutí jsou dostupná na www.nssoud.cz). Stěžovatel svá práva uplatňuje převážně zjevně šikanózním způsobem a nesoudí se veden snahou o meritorní řešení sporu, ale pro samotné vedení sporu (viz např. rozsudek ze dne 7. 6. 2012, čj. 2 As 82/2012 - 13).

[7] V evidenci Nejvyššího správního soudu je v současné době vedeno již více než 1160 spisů, kde žalobce vystupuje v pozici stěžovatele či navrhovatele. Jen od počátku roku 2014 napadlo k tomuto soudu více než 175 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, přičemž z tohoto počtu jich bylo dosud vyřízeno, resp. rozhodnuto 135 (21 řízení bylo zastaveno, 27 věcí bylo odmítnuto, 55 zamítnuto, pouze v 8 případech Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí zrušil a vrátil věc krajskému soudu k dalšímu řízení, zbývající věci byly vyřízeny jiným způsobem). Z evidence soudu je dále patrné, že množství stěžovatelem vedených sporů se v průběhu času zvyšuje. Pro srovnání lze uvést, že v roce 2008 bylo u Nejvyššího správního soudu vedeno „*pouze*“ 22 věcí, v nichž stěžovatel vystupoval jako účastník řízení, v roce 2010 to bylo 65 věcí, v roce 2012 již 312 věcí a v roce 2013 dokonce 399 věcí. Pouhá skutečnost, že stěžovatel vede takové množství sporů, přirozeně sama o sobě neznamena, že by jeho žádostem nemělo být vyhověno. Rozhodující je sériovost a stereotypnost stěžovatelem vedených sporů, spojená s opakováním obdobných či zcela identických argumentů.

[8] Stěžovatel vytkl krajskému soudu především „*nesoudnost*“ a „*aroganci*“ napadeného usnesení, neuvedl však námitky, které by relevantním způsobem zpochybnilly důvody, proč krajský soud žalobci neustanovil zástupce. Nejvyšší správní soud nevyzval stěžovatele k odstranění vad kasační stížnosti, protože při předběžném posouzení zjistil, že v posuzovaném případě je stěžovatel opět veden snahou vést „*spor pro spor*“ (srov. zejm. usnesení ze dne 28. 2. 2013, čj. 8 As 130/2012 - 10, a usnesení Ústavního soudu ze dne 7. 6. 2013, sp. zn. I. ÚS 1632/13, jímž ústavní stížnost stěžovatele odmítl). Vznesené námitky na první pohled nemohou být důvodné a kasační stížnost je zcela zjevně bezúspěšná. Krajský soud v usnesení, ve kterém nepřiznal stěžovateli právo na ustanovení zástupce, vysvětlil, z jakého důvodu tak učinil, a stěžovatel neuvedl konkrétní skutečnosti, které by závěry krajského soudu zpochybnilly.

[9] Nejvyššímu správnímu soudu je navíc z úřední činnosti známo (srov. např. věci vedené pod sp. zn. 8 As 71/2012 nebo sp. zn. 8 As 79/2012, srov. také rozsudek ze dne 21. 3. 2013, čj. 8 Aps 7/2012 - 16), že neplněním výzev k zaplacení soudního poplatku, opakovanými žádostmi o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce stěžovatel rozehrává písemný „*ping pong*“, který prodlužuje řízení o žalobě nebo kasační stížnosti o několik týdnů až měsíců. Stěžovatel zpravidla požádá o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti a následně o prodloužení lhůty k předložení plné moci udělené advokátovi, resp. o povolení splátek soudního poplatku. Nejvyšší správní soud však tyto žádosti zamítne z důvodu svévolného uplatňování práva stěžovatelem a jeho obstrukčního přístupu k vedení řízení (viz např. usnesení ze dne 8. 8. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 13, a ze dne 4. 10. 2012, čj. 8 As 71/2012 - 22, která byla stěžovateli doručena a jejich obsah je mu proto znám). Výsledkem řízení pak obvykle bývá jeho zastavení řízení pro nezaplacení soudního poplatku.

[10] Nejvyšší správní soud si je vědom znění čl. 36 Listiny základních práv a svobod, který zaručuje právo na soudní ochranu. Okolnosti, za nichž stěžovatel uplatňuje svá práva (a to zejména právo na soudní ochranu), však nelze považovat za výkon subjektivního práva v souladu s právním řádem. Chování stěžovatele naopak naplňuje znaky zneužití práva, které zdejší soud vymezil např. již v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, čj. 1 Afs 107/2004 - 48, č. 869/2006 Sb. NSS. Zneužitím práva se rozumí „*situace, kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené*“. K zákazu zneužití práva se vyjádřil také rozšířený senát, podle něhož zákaz zneužití práva představuje pravidlo českého vnitrostátního práva, včetně práva veřejného, které vyplývá z povahy České republiky jako materiálního právního státu založeného na určitých vůdčích hodnotách, ke kterým vedle úcty ke svobodě jednotlivce a ochraně lidské důstojnosti patří mimo jiné i úcta k harmonickému sociálnímu řádu tvořenému právem a odepření ochrany jednání, které práva vědomě a záměrně využívá v rozporu s jeho smyslem a účelem. Zákaz zneužití práva je v jistém smyslu *ultima ratio*, proto musí být uplatňován nanejvýš restriktivně a za pečlivého poměření s jinými obdobně důležitými principy vlastního právního řádu, s nimiž se může střetnout (usnesení rozšířeného senátu ze dne 27. 5. 2010, čj. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS, a v něm uvedená judikatura).

[11] Stěžovatel obecně zneužívá práva na soudní ochranu, jak bylo zmíněno výše, je veden snahou vést spor pro spor, nikoliv zájmem o řešení reálně existujících problémů. Podstatná je pak skutečnost, že zneužití lze dovést i v nyní posuzované věci – a toto rozhodnutí tedy nevede k budoucímu paušálnímu odmítnutí jakéhokoliv podání, jímž by se stěžovatel obracel na soud. Shora předestřený postup představuje pouze materiální korektiv formálního pojmání práva na soudní ochranu v souladu s principem ekvity (spravedlnosti) a bude vyhrazen zcela výjimečným případům, u nichž se běžný procesní postup bude jevit jako zcela neefektivní, a současně bude zcela zjevné, že kasační stížnost nemůže být úspěšná. V tomto ohledu tedy bude třeba dbát zvýšené opatrnosti a pečlivě se seznámit se skutkovými i právními okolnostmi případu stejně jako v ostatních věcech.

[12] Závěrem Nejvyšší správní soud dodává, že netrval na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele, protože předmětem posouzení bylo rozhodnutí o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce pro řízení před krajským soudem. Požadavek, aby stěžovatel dostal těmto povinností, by vedl k řetězení téhož problému, což by popíralo smysl samotného řízení o této kasační stížnosti a nesvědčilo by ani zásadě hospodárnosti a rychlosti řízení (obdobně viz např. rozsudek ze dne 13. 9. 2007, čj. 9 As 43/2007 - 77).

[13] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal napadené usnesení nezákonné, proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[14] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. srpna 2014

JUDr. Michal Mazanec
předseda senátu